

Energetska efikasnost javnih zgrada Tuzlanskog kantona

Država:	BOSNA I HERCEGOVINA
Broj projekta:	54032
Poslovni sektor:	Infra EMEA
Vrsta:	Javni sektor
Okolinska kategorija:	B
Datum odobrenja:	03. septembra 2024.
Status:	Odobren
Datum objave PSD-a na engleskom jeziku:	03. decembra 2024.

Opis projekta

Državni zajam do 8 miliona eura za Bosnu i Hercegovinu ("BiH") koji će se staviti na raspolaganje kaskadnim modelom od države BiH preko Federacije Bosne i Hercegovine ("FBiH"), prema Tuzlanskom kantonu ("Tuzla" ili "Kanton") za finansiranje mjera energetske efikasnosti ("EE") u do 173 javne zgrade u Tuzlanskom kantonu ("Projekt"). Zajam će biti dopunjen s 2 miliona eura investicijskih grantova Europske unije ("EU") u okviru Regionalnog programa energetske efikasnosti ("REEP"). Većina zgrada su škole, uključujući sportske dvorane i lokalni domovi zdravlja. Mjere EE uključuju toplinsku izolaciju zidova i krovova/stropova te zamjenu prozora, energenata i rasvjete. Projekat će biti pokretač investicija u Okviru Zelenih Gradova 2 - Window II Extension 2 ("GrCF2 W2 E2"), čime se pokreće sudjelovanje Tuzlanskog kantona u EBRD Zelenim gradovima.

Ciljevi projekta

Projekat će omogućiti značajne uštede primarne energije i smanjenje emisija stakleničkih plinova ("GHG") iz grijanja i rasvjete javnih zgrada u Kantonu. To će biti moguće kroz EE obnove u do 173 zgrade i kroz smanjenje potražnje za fosilnim gorivima kao izvorom energije i prelaskom s izvora koji jako zagađuju (npr. ugljen) na održivije izvore energije (npr. biomasa). Očekuje se i značajan napredak u energetskom razredu, koji je trenutno u prosjeku D.

Projekat će također poboljšati kapacitet i standarde nabavke Kantona u skladu s najboljom međunarodnom praksom. Na kraju, Projekt će omogućiti izradu Akcionog plana za zeleni grad („GCAP“) za Tuzlanski kanton, koji će se baviti ekološkim prioritetima i izazovima Kantona.

Tranzicijski uticaj

ETI 70

Projekat je u skladu s Okvirom zelenih gradova 2 ("GrCF2" ili "Okvir"), okvirom strateškog i višeprojektnog pristupa usmjerenog na ekološka pitanja u odabranim velikim gradovima u zemljama u kojima Banka djeluje. Tranzicijski uticaj Projekta će stoga biti izveden iz (i) Zelene kvalitete jer će Projekat prvenstveno pomoći obnavljanje i poboljšanje mjera energetske efikasnosti u do 173 javne zgrade u Tuzlanskom kantonu, što će rezultirati boljom energetsom efikasnošću i manjom potrošnjom energije, stakleničkim plinovima i zagađivačima zraka, i (ii) Kvalitetu dobrog upravljanja jer će Kanton imati koristi od međunarodnih stručnjaka za nabavke koji će im pomoći u provedbi Projekta u skladu s najboljom međunarodnom praksom i poboljšanjem kapaciteta u odnosu na međunarodne standarde za nabavke.

Informacije o klijentu

BOSNA I HERCEGOVINA

Zajmoprimac je država Bosna i Hercegovina ("BiH"). Sredstva zajma će biti pozajmljena krajnjem korisniku Tuzlanskom kantonu ("Tuzla" ili "Kanton"), preko Federacije Bosne i Hercegovine ("FBiH").

EBRD Finansiranje

EUR 8,000,000.00

Sovereign loan of up to EUR 8 million, to be on-lent to the Tuzla Canton.

Total Project Cost

EUR 10,750,000.00

Ukupna procijenjena vrijednost projekta je EUR 10,750,000.

Okolinski i socijalni sažetak

Kategorija B u skladu sa 2019 ESP. . Ovaj Projekat će proizvesti mnoge ekološke i društvene („E&S“) koristi od poboljšane energetske efikasnosti postojećih obrazovnih, zdravstvenih i državnih zgrada na cijelom području Tuzlanskog kantona (šest gradova i sedam općina), uključujući smanjenu potrošnju energije i smanjenje emisija GHG, bolje rasvjete i izolacije, poboljšani sistemi grijanja i otpornost na utjecaje povezane s klimom, poboljšana kvaliteta unutarnjeg zraka i ukupna udobnost javnih zgrada za njihove korisnike.

Dubinska analiza okoliša i društva ("ESDD") sastoji se od E&S revizije i procjene prioritetnih ulaganja koju provode neovisni konsultanti, uključujući pregled materijala koji sadrže azbest ("ACM") za

lokacije projekta. Utvrđeno je da će sistemi upravljanja okolišem i bezbjednosti kantona i interni kapaciteti zaštite okoliša i sigurnosti za uspješnu implementaciju poboljšanja EE u javnim zgradama, kao i njihove prakse upravljanja radnom snagom i izvođačima zahtijevati daljnje poboljšanje.

Projekt će proći postupak odobrenja za obim radova svake od 173 javne zgrade koje zahtijevaju poboljšanja EE nakon završetka glavnog projekta te će biti potrebno ishoditi potrebne dozvole, suglasnosti i ovlaštenja. Projekat neće zahtijevati nikakvo dodatno otkupljivanje zemljišta; svi građevinski radovi će se odvijati unutar gabarita postojećih lokacija. Neki privremeni utjecaji i ograničenja pristupa na odabranim lokacijama mogu se pojaviti tokom faze izgradnje, ali će se njima trebati pravilno upravljati u skladu s ESAP-om kako bi se uznemiravanje svelo na minimum. Projekat će se implementirati u pretežno urbanom okruženju i neće imati utjecaja na osjetljiva područja ili zaštićena područja. Sve javne zgrade planiraju nastaviti pružati svoje usluge tokom građevinskih radova i ne očekuju se prekidi. Tamo gdje je to moguće, radovi će se odvijati u vrijeme praznika kada je korištenje obrazovnih zgrada ograničeno. Budući da pogođene osobe mogu uključivati ranjive kategorije (djeca, pacijenti u domovima zdravlja, osobe s invaliditetom), rizici od rodno uvjetovanog nasilja i uznemiravanja („GBVH“) također su uzeti u obzir, a Kanton će poduzeti potrebne mjere kako bi izbjegao sve potencijalne rizike za ranjive kategorije ljudi.

Potencijalni E&S utjecaji i rizici obično će se povezivati s fazom izgradnje, uključujući stvaranje prašine, vibracija i buke, povećan promet i smetnje, zdravstvene i sigurnosne rizike za stanare ili posjetitelje zgrada. Glavni primatelji ovih utjecaja bit će korisnici javnih zgrada. ESDD je identificirao potrebu poboljšanja skladištenja i odlaganja opasnog i neopasnog otpada na lokacijama, uključujući stare filtere ulja, baterije i neonska svjetla. Tokom energetske pregleda zgrada utvrđena je zabrinutost u vezi s prisustvom azbesta u krovnoj izolaciji i azbestno-cementnim cijevima. Izvođači radova morat će provesti ispitivanja azbesta prije izgradnje, a planove upravljanja ACM-om trebat će izraditi i implementirati za svako pogođeno mjesto tokom građevinskih radova, a sve ACM-e trebat će ukloniti i zbrinuti od strane nadležnih izvođača. Specifične radnje dodane ESAP-u u vezi s tim, a konsultant Jedinice za implementaciju projekta ("PIU") pomoći će u provedbi ESAP-a. Kanton će također morati razviti i implementirati proceduru pripravnosti i odgovora na hitne slučajeve za javne građevinske lokacije.

Za zgrade koje imaju lokalne sisteme grijanja projekat će također uključivati prelazak s goriva koja jako zagađuju okoliš na biomasu. PIU će tijekom nabavke morati osigurati da je biomasa zakonitog i održivog podrijetla od certificiranih dobavljača i da je projekat usklađen s relevantnim zahtjevima EU. Iako se ovo smatra niskim rizikom, za starije zgrade u kojima mjere EE uključuju zamjenu izolacije na potkrovlju/tavanima, bit će potrebna preventivna istraživanja šišmiša prije početka radova kako bi se osiguralo da šišmiši nisu ugroženi. Ako se utvrdi da su šišmiši prisutni, ministarstvo treba angažirati stručnjaka za šišmiše kako bi utvrdio vrstu i njihovu važnost za očuvanje, izradio i upravljao planom da se ne uznemiravaju potencijalno pogođene kolonije, u skladu s nacionalnim zahtjevima. Ovo je uključeno u ESAP za Projekat. Projekat također uključuje i jednu zgradu s oznakom kulturne baštine, za koju je potrebna prethodna suglasnost zavoda za zaštitu kulturnog naslijeđa. Osim toga, radovi bi mogli utjecati na okolna dobra kulturne baštine, uključujući kapelicu, nadgrobni spomenik i srednjovjekovne nadgrobne spomenike. Posebne mjere u vezi s kulturnom baštinom također su uključene u ESMP kako bi se osiguralo da izvođači poduzmu potrebne mjere opreza tokom provedbe projekta kako bi zaštitili lokalnu kulturnu baštinu.

ESDD je potvrdio da su svi utjecaji i rizici privremeni, specifični za lokaciju i da se mogu učinkovito izbjeći, smanjiti ili popraviti provedbom mjera ublažavanja navedenih u Planu upravljanja okolišem i

socijalnim pitanjima ("ESMP") i ESAP-u. Jedinica za implementaciju projekta je već uspostavljena i sastoji se od predstavnika Vlade Kantona, Ministarstva prostornog uređenja i zaštite okoliša Kantona, Ministarstva finansija Kantona i UNDP-a, a bit će angažiran i konsultant za podršku i nadzor JIP-a. te će pružiti stručnost u tenderskim postupcima, podršci provedbe ESAP-a, E&S praćenju i cjelokupnom izvještavanju o Projektu. Od izvođača će se tražiti da izradi i provede Plan upravljanja građevinskim otpadom, koji uključuje plan upravljanja građevinskim otpadom, plan zaštite zdravlja i sigurnosti na radu („OHS“) i plan zaštite od požara, plan upravljanja radom, plan zdravlja i sigurnosti zajednice i plan upravljanja prometom. Mjere navedene u ESMP će morati biti uključene u sve ove planove. Ograničeni broj lokacija s prisutnošću ACM-a također će zahtijevati provedbu plana upravljanja ACM-om. Time će se riješiti utvrđeni nedostaci u trenutnoj infrastrukturi i postupcima, s primarnim fokusom na davanje prioriteta sigurnosti svih korisnika zgrade. Sveobuhvatni plan uključivanja zainteresiranih strana ("SEP"), uključujući žalbeni mehanizam, razvijen je za projekat i morat će se u potpunosti implementirati.

ESAP je izrađen za Kanton kako bi se obuhvatili ovi problemi i podržala implementacija projekta i upravljanje aspektima zaštite okoliša, zdravlja i sigurnosti zgrada u skladu sa Provedbenim zahtjevima Banke. ESAP će biti dogovoren sa Kantom prije potpisivanja i uključen u Ugovor o zajmu. Banka će pratiti Projekat putem godišnjih ekoloških i društvenih izvještaja koje dostavlja Kanton i posjeta lokaciji, ako bude smatrala potrebnim.

Tehnička saradnja

Prije potpisivanja:

1. Dubinska analiza okolišnih i društvenih aspekata
2. Podrška nabavkama

Nakon potpisivanja:

3. Podrška PIU i konsultant za podršku i nadzor radova
4. Izrada GCAP-a

Dodana vrijednost

Dodana vrijednost Banke proizlazi iz: (i) pružanja finansiranja s dugim rokom dospelosti, koje nije dostupno na tržištu iz komercijalnih izvora pod razumnim rokovima i uslovima; (ii) smanjenje rizika tranzicije ugljika provedbom mjera EE koje rezultiraju uštedom energije i smanjenjem emisija stakleničkih plinova; (iii) standarde nabavke u skladu s najboljom međunarodnom praksom i jačanje kapaciteta; i (iv) pružanje stručnosti za usvajanje rodni standarda.

Kontakt podaci klijenta

piutk@tk.bim.ba

<https://mpuzotk.gov.ba/>

Rudarska 65, 75000 Tuzla

Razumijevanje tranzicije

Dalje informacije u vezi s pristupom EBRD-a mjerenju tranzicijskog učinka dostupne su [ovdje](#).

Poslovne mogućnosti

Za poslovne mogućnosti ili nabavku, molimo kontaktirajte preduzeće koje je klijent.

Za poslovne mogućnosti sa EBRD-om (koje nisu vezane za nabavku), molimo kontaktirajte:

Tel.: +44 20 7338 7168

E-pošta: projectenquiries@ebrd.com

Za projekte u državnom sektoru, molimo posjetite stranicu [EBRD Nabavke](#):

Tel.: +44 20 7338 6794

E-pošta: procurement@ebrd.com

Opći upiti

Posebni upiti mogu se postaviti putem [Obrasca EBRD-a za upite](#).

Okolišna i socijalna politika (ESP)

[Okolišna i socijalna politika](#) i s njom vezani provedbeni zahtjevi (PR) utvrđuju način na koji EBRD izvršava svoju obavezu promoviranja „okolišno zdravog i održivog razvoja“. Okolišna i socijalna politika i provedbeni zahtjevi uključuju konkretne odredbe u skladu s kojima klijenti trebaju ispunjavati važeće odredbe domaćeg zakonodavstva u oblasti javnog informiranja i konsultacija, te uspostaviti mehanizam za ulaganje pritužbi s ciljem prijema i lakšeg rješavanja spornih pitanja i pritužbi zainteresiranih strana, a posebno onih koji se odnose na okolišni i socijalni aspekt učinka klijenta i projekta. Srazmjerno prirodi i obimu rizika i učinaka koje projekt može imati u oblasti socijalnih odnosa i zaštite okoliša, EBRD dodatno zahtijeva od svojih klijenata da, po potrebi, objavljuju informacije o rizicima i učinku koji proistječu iz projekata ili da provedu konstruktivne konsultacije sa zainteresiranim stranama, razmotre povratne informacije koje pritom dobiju i odgovore na njih.

Više informacija o praksi EBRD-a s tim u vezi navedeno je u [Okolišnoj i socijalnoj politici](#).

Integritet i usklađenost

Ured Glavnog službenika za usklađenost u EBRD-u (OCCO) promovira dobro upravljanje i osigurava primjenu najviših standarda integriteta u svim aktivnostima Banke u skladu s najboljom međunarodnom praksom. Dubinska analiza integriteta svih klijenata Banke provodi se s ciljem osiguranja da projekti ne predstavljaju neprihvatljiv rizik po integritet ili ugled Banke. Banka smatra kako je otkrivanje i rješavanje spornih pitanja u stadiju procjene i odobrenja projekta najefikasniji način na koji se može osigurati integritet transakcija Banke. Ured Glavnog službenika za usklađenost ima ključnu ulogu u ovim zaštitnim mjerama, ali i pomaže u praćenju rizika po integritet u projektima poslije ulaganja.

Ured Glavnog službenika za usklađenost također je odgovoran za provođenje istrage u slučajevima navodne prijevare, korupcije i propusta u projektima financiranim sredstvima EBRD-a. Svaka osoba,

bilo da djeluje unutar ili izvan Banke, koja sumnja u postojanje prijevare ili korupcije, treba podnijeti pismenu prijavu Glavnom službeniku za usklađenost putem e-pošte na adresu compliance@ebrd.com. Ured Glavnog službenika za usklađenost obrađuje sve prijave s ciljem praćenja daljeg razvoja događaja. Razmatraju se sve prijave, uključujući i one koje su podnesene anonimno. Prijave mogu biti podnesene na bilo kojem jeziku Banke ili jeziku zemlje u kojoj Banka posluje. Sve informacije moraju biti podnesene u dobroj namjeri.

Politika pristupa informacijama (AIP)

Od stupanja na snagu 01. 01. 2020. godine, politika pristupa informacijama utvrđuje način na koji EBRD objavljuje informacije i obavlja konsultacije sa zainteresiranim stranama s ciljem promoviranja bolje informiranosti i razumijevanja strategija, politika i operacija EBRD-a. Za informacije o tome koji su podaci dostupni na internet stranici EBRD-a, molimo posjetite stranicu [Politika pristupa informacijama](#).

Posebni zahtjevi za informacijama mogu se podnijeti putem [Obrasca EBRD-a za upite](#).

Nezavisni mehanizam odgovornosti u realizaciji projekata (IPAM)

Ukoliko pokušaji da se socijalna, pitanja koja se odnose na zaštitu okoliša ili objavljivanje informacija riješe s klijentom ili Bankom ne uspiju (npr. putem mehanizma za rješavanje sporova s klijentima na nivou Projekta ili u direktnom kontaktu s upravom Banke), pojedinci i organizacije mogu tražiti rješenje spornih pitanja putem EBRD-ovog Nezavisnog mehanizma odgovornosti u realizaciji projekata (IPAM).

Nezavisni mehanizam odgovornosti u realizaciji projekata provodi nezavisno ispitivanje pitanja vezanih za Projekt za koja se smatra da su prouzrokovala (ili postoji vjerovatnoća da će prouzrokovati) štetu. Svrha Mehanizma jeste: podržati dijalog između zainteresiranih strana u projektu s ciljem rješavanja socijalnih, problema koji se odnose na zaštitu okoliša i objavljivanje informacija; utvrditi je li postupanje Banke bilo u skladu s njenom [Okolišnoj i socijalnoj politici](#) ili konkretnim odredbama njene [Politike pristupa informacijama](#) koje se odnose na Projekt; te, po potrebi, otkloniti sve postojeće neusklađenosti s navedenim politikama, istovremeno sprečavajući neusklađenost u postupanju Banke u budućnosti.

Za informacije o tome kako podnijeti zahtjev za razmatranje putem našeg [povjerljivog e-obrasca](#), [e-pošte](#), [pošte ili telefona](#) molimo posjetite internet stranicu Nezavisnog mehanizma odgovornosti u realizaciji projekata. Nezavisni mehanizam odgovornosti u realizaciji projekata stoji Vam na raspolaganju za razgovor o spornim pitanjima i odgovore na pitanja koja imate u vezi s podnošenjem zahtjeva ili njihovom obradom, a koji su u skladu s [Politikom odgovornosti u realizaciji projekata](#) i [Smjernicama](#). Identitet podnositelja zahtjeva može, na njegov zahtjev, ostati zaštićen.